

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-198/24 – 1

Lieta C-198/24

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Saņemšanas datums:

2024. gada 12. marts

Iesniedzējtiesa:

Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 8. marts

Pieteicējs:

TQ

Atbildētāja:

Mr Green Limited

AUSTRIJAS REPUBLIKA

Landesgericht für ZRS Wien [Apgabala civiltiesā, Vīne]

Landesgericht für ZRS Wien kā apelācijas instances tiesa [...], kas izskata pieteicēja **TQ**, [...] Vīne, kuru pārstāv *Dr. Sven Rudolf Thorstensen, LL.M.*, advokāts Vīnē, piespiedu izpildes lietu pret atbildētāju **Mr. Green Limited**, [...] Malta, par 62 878,00 EUR ar procesa izmaksām un tiesas nodevām, tiesvedībā par pieteicēja celto apelācijas sūdzību par *Bezirksgericht Innere Stadt Wien* [Vīnes iekšpilsētas pirmās instances tiesas] 2024. gada 15. februāra lēmumu 67 E 810/24f-2

nolēma:

1) atbilstoši LESD 267. pantam uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādu jautājumu prejudiciālā nolēmuma sniegšanai:

Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 655/2014 (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komercietās, (OV L 189/59) (turpmāk tekstā – “Apķīlāšanas rīkojuma regula”) 7. panta 1. punkta noteikums ir jāinterpretē tādējādi, ka nav jāņem vērā parādnieka pirms trīs vai vairāk gadiem veiktas darbības un/vai šķēršļi sprieduma izpildei parādnieka dalībvalstī?

[..] [tiesvedības apturēšana]

Pamatojums:

Par 1. punktu:

Ar 2024. gada 13. februāra vēstuli pieteicējs lūdza izdot Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumu. Papildus atbildētājas kontam Maltā tika norādīti vēl pieci konti Zviedrijā, Luksemburgā un Īrijā. Attiecībā uz apdraudējumu viņš minēja, ka pēc galīgiem un izpildāmiem spriedumiem atbildētāja ir pārvedusi aktīvus tādējādi, ka tā pēc 2021. gada janvāra atļaujas veikt piespiedu izpildi vai pirms tam citās piespiedu izpildes procedūrās ir izbeigusi līgumu ar Austrijā reģistrēto *DIMOCO Europe GmbH*, kam kā trešajai personai ir saistības pret parādnieci. Pastāvot risks, ka tā šādi rīkosies citās valstīs un ka visi aktīvi tiks pārvesti uz Maltu. Maltā nesēn esot pieņemts likums, ar ko sabiedriskās kārtības pārkāpuma dēļ [..] aizliedz Austrijas nolēmumu izpildi pret azartspēļu uzņēmumiem ar Maltas licenci.

Apstrīdētajā lēmumā pirmās instances tiesa noraidīja pieteicēja pieteikumu par Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma izdošanu saskaņā ar Apķīlāšanas rīkojuma regulas 19. pantu ar pamatojumu, ka no 2021. gada notikumiem nevar secināt, ka arī 2024. gadā izpilde būtu kavēta vai padarīta ļoti sarežģīta. Steidzamība neesot konstatējama, jo pamatā esošais izpildraksts ir datēts ar 2021. gadu un pieteicējs savu pieteikumu ir iesniedzis tikai pēc trim gadiem.

Lai gan pirmās instances tiesa Maltā atsakās izpildīt Austrijas spriedumus, neesot skaidrs, vai tādu pašu lēmumu pieņemtu arī augstākas instances tiesas [..].

Pieteicēja apelācijas sūdzība vēršas pret šo lēmumu, prasot grozīt apstrīdēto lēmumu tādējādi, ka pieteikums par Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma izdošanu tiek apmierināts [..].

Apelācijas tiesvedības priekšmets rezumējot ir jautājums par to, vai ir izpildīti Apķīlāšanas rīkojuma regulas 7. panta 1. punkta priekšnosacījumi. Pieteicējam ir jāuzrāda un jāapliecina, ka pastāv reāls risks, ka izpilde varētu tikt kavēta vai sarežģīta.

Pamatojoties uz argumentiem un iesniegtajiem dokumentiem, apelācijas instances tiesa turpmākos faktus uzskata par apliecinātiem un ir ņēmusi tos sava nolēmuma pamatā:

Atbildētāja ir Maltā reģistrēts azartspēļu uzņēmums. Tai ir Maltas licence tiešsaistes azartspēlēm, bet tā nav koncesijas īpašniece saskaņā ar *Österreichisches Glücksspielgesetz* [Federālo azartspēļu likumu]. Austrijā dzīvojošais pieteicējs, atrazdamies Austrijā, spēlēja pie atbildētājas tiešsaistes azartspēles un laikposmā no 2017. gada 3. janvāra līdz 2019. gada 25. aprīlim cieta zaudējumus kopumā 62 878 EUR apmērā, par ko viņš Austrijā cēla prasību. Ar *Landesgericht für ZRS Wien* 2021. gada 2. decembra spriedumu atbildētājai tika piespriests samaksāt pieteicējam 62 878 EUR ar procentu samaksu un izmaksu segšanu, kas izriet no iepriekš minēto zaudējumu atgūšanas. Ar *Oberlandesgericht Wien* [Apelācijas tiesas Vīnē] 2022. gada 21. februāra spriedumu tika noraidīta atbildētājas apelācijas sūdzība. Abi spriedumi ir galīgi un izpildāmi kopš (vismaz) 2022. gada 13. aprīļa. Līdz šim pieteicēja prasījums nav samaksāts. Nav iespējams konstatēt, vai pieteicējs šā prasījuma apmierināšanas nolūkā ir pieprasījis piespiedu izpildi Austrijā vai Maltā.

Citi spēlētāji pagātnē ir mēģinājuši atgūt viņiem par labu piespriestās summas, piespiedu izpildi veicot Austrijā, un viņiem tas ir izdevies. Atbildētāja izmantoja Austrijā reģistrēto *Dimoco Europe GmbH* kā maksājumu pakalpojumu sniedzēju, pie kura atbildētājai bija kredīta atlikumi un kurš kā trešā persona ar saistībām pret parādnieci [atbildētāju] līdz 2021. gada februāra sākumam apmaksāja pret atbildētāju vērstos prasījumus. Atbildētāja izbeidza līgumu ar *Dimoco Europe GmbH* precīzi nenosakāmā datumā, taču laikā pirms 2021. gada 16. februāra, lai novērstu kreditoru piekļuvi aktīviem. Pēc tam piespiedu izpildes procedūras Austrijā nebija veiksmīgas un atbildētāja atteicās veikt maksājumu, pamatojoties uz Austrijas nolēmumiem, ar kuriem tika apstiprināta ciesto zaudējumu atgūšana.

Maltas parlaments 2023. gada 12. jūnijā pieņēma 2023. gada likumu Nr. XXI, ar ko groza Azartspēļu likumu, (turpmāk tekstā – “Maltas likums”). Saskaņā ar Maltas likuma 56.A pantu prasības pret azartspēļu uzņēmumiem ar Maltas licenci ir aizliegtas un ir paredzēts, ka tiesai ir jānoraida jebkādu tādu ārvalstu spriedumu un/vai nolēmumu atzīšana un/vai izpilde, kuri tiek pieņemti uz šādas prasības pamata.

Salīdzināmās lietās Austrijas prasītāji ir centušies panākt, lai Maltā tiktu izpildīti viņiem labvēlīgi spriedumi azartspēļu lietās. Maltas pirmās instances tiesa (*Civil Court, First Hall* [Civillietu tiesa, Pirmā palāta]) atsakās vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar jautājumu par to, vai Maltas likums ir pretrunā Savienības tiesību aktiem. Nav iespējams konstatēt, vai šie nolēmumiem ir *res judicata* spēks. Nav iespējams konstatēt, vai Austrijas spriedumu, kas pasludināti lietās par azartspēlēm, izpilde Maltā tiek atteikta ar nolēmumiem, kuriem ir *res judicata* spēks.

Juridiskais pamats:

Attiecīgie Apķīlāšanas rīkojuma regulas noteikumi ir formulēti šādi:

14. apsvērumš:

Nosacījumiem Apķīlāšanas rīkojuma izdošanai būtu jānodrošina atbilstošs līdzsvars starp kreditora interesēm iegūt Rīkojumu un parādnieka interesēm novērst Rīkojuma ļaunprātīgu izmantošanu.

Tādēļ, ja kreditors pieteikumu par Apķīlāšanas rīkojumu iesniedz, pirms viņš ir ieguvis nolēmumu, tiesai, kurā pieteikums ir iesniegts, vajadzētu būt pārliecinātai, pamatojoties uz kreditora iesniegtajiem pierādījumiem, ka kreditora prasījums pēc būtības pret parādnieku varētu tikt apmierināts.

Turklāt kreditoram visās situācijās, tostarp tad, kad viņš jau ir ieguvis nolēmumu, būtu jāprasa, lai viņš ļauj tiesai pārliecināties, ka viņa prasījumam steidzami nepieciešama tiesiskā aizsardzība un ka esošā vai vēlāka nolēmuma izpilde bez Rīkojuma var tikt kavēta vai padarīta būtiski sareķģītāka, jo pastāv reāls risks, ka līdz laikam, kad kreditors spēš panākt esošā vai vēlāka nolēmuma izpildi, parādnieks var būt iztērējis, noslēpis vai likvidējis savus aktīvus vai atsavinājis tos zem to vērtības vai neparastā apjomā vai veicot neparastu rīcību.

Tiesai būtu jāizvērtē kreditora iesniegtie pierādījumi, kas apliecina šāda riska esamību. Tas varētu attiekties, piemēram, uz parādnieka rīcību attiecībā uz kreditora prasījumu vai parādnieka rīcību iepriekšējos pušu strīdos, parādnieka kredītvēsturi, parādnieka aktīvu veidu un uz jebkādu nesenu parādnieka rīcību attiecībā uz saviem aktīviem. Izvērtējot pierādījumus, tiesa var uzskatīt, ka parādnieka veikta izņemšana no kontiem un savas uzņēmējdarbības parastas gaitas saglabāšanai veiktie izdevumi vai regulāri ģimenes izdevumi paši par sevi nav neparasti. Prasījuma nemaksāšanu vai apstrīdēšanu vien vai tikai to vien, ka parādniekam ir vairāk par vienu kreditoru, pašu par sevi nevajadzētu uzskatīt par pietiekamu pierādījumu, lai attaisnotu Rīkojuma izdošanu. Tāpat arī parādnieka sliktos finansiālos apstākļus pašus par sevi vai to, ka tie pasliktinās, nevajadzētu uzskatīt par pietiekamu pamatu Rīkojuma izdošanai. Tomēr tiesa šos aspektus var ņemt vērā, veicot vispārīgu izvērtējumu par riska esamību.

7. pants:

Apķīlāšanas rīkojuma izdošanas nosacījumi

1. Tiesa izdod Apķīlāšanas rīkojumu, ja kreditors ir iesniedzis pietiekamus pierādījumus, lai tiesa varētu pārliecināties, ka ir steidzami vajadzīgs aizsardzības pasākums Apķīlāšanas rīkojuma veidā, jo bez šāda pasākuma pastāv reāls risks, ka kreditora prasījuma pret parādnieku turpmāka izpilde tiks kavēta vai padarīta būtiski sareķģītāka.

2. Gadījumos, kad kreditors vēl nav dalībvalstī ieguvis nolēmumu, tiesas izlīgumu vai publisku aktu, ar kuru parādniekam liek maksāt kreditora prasījumu, kreditors iesniedz arī pietiekamus pierādījumus, lai tiesa varētu pārliecināties, ka viņa prasījums pēc būtības pret parādnieku varētu tikt apmierināts.

22. pants:

Apķīlāšanas rīkojums, kas izdots kādā dalībvalstī saskaņā ar šo regulu, tiek atzīts pārējās dalībvalstīs bez kādas īpašas procedūras un ir izpildāms pārējās dalībvalstīs bez vajadzības pēc izpildāmības pasludināšanas.

46. panta 1. punkts:

Visus procesuālos jautājumus, kas nav konkrēti izklāstīti šajā regulā, nosaka tās dalībvalsts tiesību akti, kurā notiek procedūra.

48. pants:

Šī regula neskar:

[..]

b) Regulu (ES) Nr. 1215/2012;

[..]

Austrijas juridiskais pamats:

Exekutionsordnung [Izpildes noteikumu; turpmāk tekstā – “EO”] 389. pants ir formulēts šādi:

“Pieteikums par pagaidu noregulējumu izdošanu

389. pants. 1. Iesniedzot pieteikumu par pagaidu noregulējuma izdošanu, apdraudētā puse precīzi norāda lūgto rīkojumu, laikposmu, uz kādu tas tiek pieprasīts, un prasījumu, ko tā izvirza vai kas tai jau ir atzīts, kā arī detalizēti un patiesi izklāsta faktus, kas ir pieteikuma pamatā. Ja pieteikumam nav pievienoti nepieciešamie apliecinājumi dokumentārā formā, pēc tiesas pieprasījuma ir ticami jāpamato šie fakti un, – ja vēl nav pieņemts spriedums, ar kuru prasījums tiek apmierināts, – arī apdraudētās puses izvirzītais prasījums.

[..]”

Izpildes noteikumu 422. pants ir formulēts šādi:

“Noteikumu par pagaidu noregulējumu piemērošana un darbības joma

422. pants. 1. Ciktāl šajā punktā vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 655/2014, ar ko izveido Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojuma procedūru, lai atvieglotu pārrobežu parādu piedziņu civillietās un komercietās, (turpmāk tekstā – “Apķīlāšanas rīkojuma regula”) nav paredzēti cits tiesiskais regulējums, Eiropas kontu apķīlāšanas rīkojumam ir piemērojami Noteikumi par pagaidu noregulējuma rīkojumiem.

[..]”

Ciktāl ir iespējams konstatēt, ir pieņemti divi Tiesas nolēmumi par Apķīlāšanas rīkojuma regulu, taču vēl nav pieņemts neviens nolēmums par tās 7. panta 1. punkta konkrētu interpretāciju.

2019. gada 7. novembra spriedumā Tiesa atzina, ka neizpildāms maksājuma rīkojums nav publisks akts šīs regulas 4. panta 10. punkta izpratnē (C-555/18).

2023. gada 20. aprīļa spriedumā Tiesa nosprieda, ka šīs regulas 7. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja ir neizpildāms tiesas nolēmums, kreditoram ir jāiesniedz pietiekami pierādījumi, lai [tiesa] varētu pārliecināties par pamatota prasījuma esamību (C-291/21).

Abu nolēmumu pamatojumā tika attiecīgi identiski izklāstīts, ka 7. pants ir vērsts uz to, lai panāktu taisnīgu līdzsvaru starp kreditora un parādnieka interesēm, jo tajā ir paredzēti atšķirīgi nosacījumi apķīlāšanas rīkojuma izdošanai atkarībā no tā, vai kreditors dalībvalstī jau ir ieguvis dokumentu, ar kuru parādniekam liek maksāt prasījumu. It īpaši pirmajā gadījumā kreditoram ir jāpierāda tikai pasākuma steidzamība saistībā ar tūlītēja riska esamību, savukārt otrajā gadījumā viņam ir arī jāpārliecina tiesa, ka prasījums pēc būtības ir pamatots (*fumus boni iuris*) (C-555/18, 40. punkts, C-291/21, 50. punkts).

Oberster Gerichtshof [Augstākā tiesa] 2023. gada 25. maija spriedumā lietā 3 Ob 219/22k līdzīgā tiesvedībā ar būtībā identiskiem argumentiem (izņemot tos, kas attiecās uz Maltas likumu) nolēma, ka Apķīlāšanas rīkojuma regulas 7. panta 1. punkta priekšnosacījumi ir izpildīti, ja ir apliecināts, ka parādnieka darbības ir veiktas ar nodomu kaitēt kreditoriem un to mērķis ir liegt kreditoriem piekļuvi aktīviem. Šajā tiesvedībā no atbildētājas līgumisko attiecību pārtraukšanas ar *Dimoco Europe GmbH* līdz prasības celšanai tiesā bija pagājuši tikai daži mēneši un Maltas likums vēl nebija pieņemts.

Saskaņā ar Apķīlāšanas rīkojuma regulas 7. panta 1. punkta formulējumu ir jābūt izpildītiem diviem priekšnosacījumiem. Pirmkārt, bankas kontu apķīlāšanai ir jābūt steidzami vajadzīgai, un, otrkārt, ir jāpastāv riskam, ka bankas kontu apķīlāšanas neesamības gadījumā izpilde tiks kavēta vai padarīta būtiski sarežģītāka. Tāpēc ir ne tikai nepieciešama (apdraudoša) parādnieka rīcība, bet tai jābūt arī laika ziņā saistītai ar pieteikuma iesniegšanu (“nesen[a] [...] rīcīb[a]”, 14. apsvērums).

Līguma ar Austrijā reģistrēto maksājumu pakalpojumu sniedzēju izbeigšana, darot to nolūkā kaitēt kreditoriem, ir atbildētājas rīcība, kuras nolūks ir kavēt vai sarežģīt tiesvedībā izskatāmā prasījuma turpmāku izpildi.

Izskatāmajā lietā no pieteicējas rīcības veikšanas brīža (līguma izbeigšanas) līdz pieteikuma iesniegšanai pirmās instances tiesā ir pagājuši nedaudz vairāk nekā trīs gadi. Jo ilgāks ir laikposms, jo mazāk steidzams šķiet pieteikums. Pret to, ka arī vairāku gadu laikposms būtu jāņem vērā, liecina tas, ka saskaņā ar Apķīlāšanas

rīkojuma regulas 18. pantu lēmums ir jāpieņem dažu dienu laikā. Trīs vai vairāk gadu laikposms liecina pret bankas kontu apķīlāšanas steidzamību. Apelācijas tiesa uzskata, ka līguma izbeigšana vairs nav uzskatāma par “nesenu rīcību” Apķīlāšanas rīkojuma regulas 14. apsvēruma izpratnē, un pieteicējs nav norādījis nevienu citu atbildētājas rīcību. Prasījuma nemaksāšana nav rīcība 14. apsvēruma izpratnē un neattaisno ilgāka laikposma ņemšanu vērā. Tā kā trūkst steidzamības, bankas kontu apķīlāšana nebūtu apstiprināma.

Neskaidrs paliek tas, cik lielā mērā ir jāņem vērā Maltas likums. Apelācijas instances tiesa nenoliedz, ka jautājums par Maltas likuma nesaderību ar Savienības tiesību aktiem un tā izslēgšanu jebkurā gadījumā saistoši ir noskaidrojams tikai pienākumu neizpildes procedūras ceļā. Kamēr Maltas likums ir spēkā un Maltas tiesas to piemēro, ir jāpārbauda tā ietekme uz izskatāmo tiesvedību.

Saskaņā ar Apķīlāšanas rīkojuma regulas 48. pantu tā neskar Regulas (ES) Nr. 1215/2012 piemērošanu. Lai gan saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012 būtībā ir nepieciešams tikai izpildraksts (tiesas nolēmums, izlīgums) un izpilde – arī pārsniedzot bankas kontu apķīlāšanu – notiek tikai izpildvalstī, atbilstīgi Apķīlāšanas rīkojuma regulai ir nepieciešams risku apliecinājums 7. panta 1. punkta izpratnē. Apelācijas instances tiesas ieskatā atšķirīgie prasījuma pamati un sekas ļauj secināt, ka pieteicējam ir tiesības izvēlēties, saskaņā ar kuriem noteikumiem viņš rīkojas (skat. 6. apsvērumu “papildu un fakultatīv[s] līdzekli[s]”). Šeit nav jāpārbauda, vai izpildraksta (tiesas nolēmums, izlīgums) izpilde saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012 ir vai var būt sekmīga (prognose). Tāpēc atļaujai apķīlāt kontus nekaitē tas, ja – kā izskatāmajā lietā – iepriekš nav mēģināts veikt izpildi saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012. Apstāklim, ka izpildvalsts (saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012) atsaka izpildi, nav nozīmes bankas kontu apķīlāšanai atbilstīgi Apķīlāšanas rīkojuma regulas 7. panta 1. punktam. Šajā ziņā Maltas likums izskatāmajā tiesvedībā nav jāpārbauda. Neatkarīgi no iepriekš minētā vēl nav neviena Maltas tiesas pieņemta nolēmuma, kam būtu *res judicata* spēks, par izpildes saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012 galīgo atteikumu.

Tomēr saskaņā ar Maltas likuma formulējumu tas ir pretrunā Apķīlāšanas rīkojuma regulas 22. pantam, jo tādējādi pieprasītā Maltas konta apķīlāšana un līdz ar to prasījuma izpilde Maltā ir kavēta vai padarīta ļoti sarežģīta.

Saskaņā ar Apķīlāšanas rīkojuma regulas 7. panta 1. punkta formulējumu izpildes risks attiecas ne tikai uz parādnieka darbībām, bet to var radīt arī trešo personu rīcība. Šajā ziņā Maltas likums būtu jāņem vērā kā izpildes šķērslis. Apķīlāšanas rīkojuma regulas 14. apsvēruma pamatā ir kreditora un parādnieka interešu līdzsvarošana, un saistībā ar risku apliecinājumu tas attiecas uz parādnieka rīcību, bet trešo personu rīcība nav minēta. Nedz kreditoriem, nedz parādniekiem nav ietekmes uz Maltas likumu, tāpēc apelācijas instances tiesa neuzskata, ka būtu pamatoti ņemt vērā Maltas likumdevēja rīcību. Maltas likums nedz liedz apķīlāt

bankas kontus, it īpaši kontus citās dalībvalstīs, nedz tas pamato atļauju apķīlāt bankas kontus kā šķērsli attiecīgā Maltas konta apķīlāšanai.

Tādēļ tiesa lūdz Eiropas Savienības Tiesu interpretēt Apķīlāšanas rīkojuma regulas 7. panta 1. punkta priekšnosacījumus.

[..]

DARBBA VERSIJA